

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Isagoge Sive Introductio Ad Vitæ Spiritualis
Perfectionem, Omnibus tam Regularibus, quàm Clericis
Sæcularibus, Confessariis, Concionatoribus, & Animarum
Pastoribus perquàm utilis, & specialiter ...**

Herlet, Johann Georg

Sulzbaci, Anno MDC.XCIII.

§. 20. De nono medio ad operandum ex charitate Dei, quod est Solitudo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37853

ad adificationem. In colloquiis privatisq; conventionibus otiosum verbum rarò quis audiebat; aut de mundanis rebus. Si quis tale quid inconsideratè protulisset, confestim monebatur ab audiente; per quod animus delinquentis corrigebatur. Sæculares recedebant ab eorum cellis creberrimè cum lacrymis, dicentes: verè Deus est in loco isto.

§. 20.

De nono medio ad operandum ex charitate Dei, quod est Solitudo.

234 **N**Ecessitatem solitudinis ad vitam innocentem, tranquillam, pacatam et quietam ducendam, et consequenter ad conjunctionem sive unionem Animæ cum Deo per Charitatem, unâ quasi voce et communi calculo adstruunt. SS. Patres. Præcipuè verò eam commendat et inculcat S. Basilius variis in locis; nam *serm. de Abdicat.* ait: *Quantum in te est, omnem in publicum prodicionem semper devitato, ac mentis hoc modo distractionem fugito. Quod si necessitas incidat aliqua, quamobrem extra cellam tibi exeundum sit; cum te prius circum ab omni parte Dei timore veluti firmissima quâdam loricâ muniveris, negotio illo, cujus causâ existi, expedito, domum te quamprimum referto; nevé diutius extra demoreris; sed innocentem illam columbam imitare, atq; ad arcam, undè fueras emissus, alis usus velocibus redi. Et ibidem: intra cellam tuam non te diebus aliquot mensibusvè, sed annis pluribus contineto, ibiq; continenter diem noctem.*

noctemq; Dominum laudato, & Cherubim imitator. In Regulis sus. interrogat. 6. docet, quod ad continendam in officio mentis agitationem, ne ad futes videlicet ac minimè necessarias cogitationes aberret, illud adjuvat, si quis seorsum à cæteris communem vitam sectantibus vivat: Et ibidem: Ne oculis auribusvè instigationes ad peccatum admittamus; ne vè earum rerum, quas vel viderimus, vel audierimus, impressa pestilentes capitalesq; in animis nostris forma ac veluti nota quadam insideant; contraq; ut animum in officio suo attentum tenere possimus, principio quod ad habitationem attinet, separata ea à cæteris nobis querenda est. In constitutionibus Monast: c. 8. prohibet etiam frequentem fratrum Religiosorum visitationem, ut solitudinem arctius custodiamus; ait enim: Illud etiam tenendum est, ut nequaquam quovis pretextu visendorum convenendorumq; Fratrum crebrò è monasterio velimus egredi: Si quidem diabolicum illud commentum est, quando hujuscemodi artificio uti adversarius solet ad disciplina nostra stabilitatem, ordinemq; Religiosa hujus vite labefactandum ac pervertendum; atq; hoc modo nos voluptatum illecebris illectos, variis iisq; instabilibus cogitationibus facere obnoxios studet. Et ibidem: amplectenda nobis maxima ex parte quies est, & in suo cuiq; assignato sibi ad habitandum loco fortiter perdurandum. Qui enim huc illucq; continenti peregrinatione discurret, neq; stabilis certo ullo loco diu consistit, sed crebrò ex aliis in alia loca itatione collectam illam animi in cogitando vim assiduo isto

H b

stato

one

flatu ac reflatu veluti eventilat, atq; diffundit,
 paulatimq; corporis voluptates spectare assuecit,
 is qui quæso perspicaciter excutere seipsum pote-
 rit? Quales verò & quàm perfecti esse debeant,
 qui à Superioribus permittendi sunt in solitudine
 & claustro egredi, subjungit ibidem, dicens: Si
 verò quis propositam sibi semel in animo honesta-
 tem firmè constabiliverit, & diuturnâ exercita-
 tione temperandarum animi sui motionum probe
 jam rationem didicerit, isq; edomitis corporis sui
 libidinibus, & animi ratione alienis motibus re-
 frenatis, ob eam causam è monasterio prodire fre-
 quentius velit, ut Fratres edificet, visitetq; qui
 huiusmodi est, eum ratio ad prodeundum potius
 impellet, quàm revocabit; quò videlicet posita
 super candelabro lucerna cunctis præclara doctri-
 na sua largè lumen impertiat: modò verò confidat,
 in quoscunq; inciderit, illis se & doctrinâ & ex-
 emplo virtutum veluti scholam futurum; & si
 seipsum diligenter ante muniverit; nè forte cum
 aliis prædicaverit, ipse reprobus efficiatur. Et in
 iisdem Regul. fus. interrogat. 44. Peregrinandi
 potestatem ei permittito, qui in peregrinatione si-
 ne anima sua detrimento, & cum utilitate co-
 rum, quibuscum congregatur, possit versari. Ce-
 terùm ubi, qui emissus fuerat, domum jam se ex
 peregrinatione receperit, eum diligenter percon-
 tator, quid absens interim egerit, in quorum ho-
 minum congressus inciderit, cum illis quos ser-
 mones contulerit, in cuiusmodi secum ipse cogita-
 tionibus sit versatus, num assidue die noctuq; in
 Dei timore permanserit? Et quod rectè ab ipso fa-
 ctum

dum audieris, approbatione confirmato: Quod
 autem contra vitiose; leni curâ prudentiq; admo-
 nitione corrigito. Ita enim & attentiores esse
 assuescunt, qui itineribus se dabant, si de reddenda
 ratione solliciti sint; & nos, quamdiu abjun-
 cti illi à nobis permanent, ne utiquam videbimur
 illorum vitæ curam negligere. Item serm. 1. de
 Institut. Monachor. Cum necessaria aliqua de cau-
 sâ necesse fuerit in publicum prodire, Antistitis
 arbitrium sit, eos ad hoc deligere, quos idoneos,
 qui prodeant, ipse iudicaverit; itemq; contra præ-
 cipere, ut domi remaneant, quorum similiter ex-
 re hoc esse censuerit. Præterea discipulo suo Chi-
 loni scribit: Lustrandarum regionum, civita-
 tumq; adeundarum à te studium submoveto.
 Quin solitudini potius trienda sedulam impartè
 curam; tibi ipsi perpetuo constans, nullâ sinas
 mentis tua tenorem rerum labentium imagine di-
 strahi. Et Epist. 1. ad Gregorium Theologum ait.
 eum expiationi animæ idoneum esse quietum sta-
 tum, cum nec lingua loquitur, quæ ad homines
 pertinent; nec oculi colorum nitores circumspi-
 ciunt in corporibus, nec continè accommodatas
 membrorum proportiones; cum nec aures animæ
 intentionem elanguescere faciunt, auscultandis
 ipse modulamentis distenta ad voluptatem cien-
 dam accommodatis, nec facetorum hominum ridi-
 culis aut scurrilibus dictis. Rationem verò ad-
 dit; quia mens nec extrorsus dissipata, nec in
 mundum per sensoria diffusa, ad se ipsa redit,
 moxq; suo pte nutu ad Dei notionem evadit.

Denique non solum prohibet Religiosos egredi ex Monasterio in publicum; sed insuper vetat sæculares ingredi ad ipsos visitandi gratiã. Ita enim scribit ad Gregorium Theolog. *Epist. 1. Solitudo grande opera pretium adfert, utpotè quæ perturbationes animi consopire solita sit. Esto igitur locus aliquis ita ab hominum congressu liber, ut à nullo extraneorum irrumpente, as sedua interpelletur meditatio.* Qualem solitudinem se ipsum elegisse testatur *Epist. 19. ad eundem Gregorium* dicens: *Quod autem potissimum de hoc loco referre possumus, hoc est, quod cum ad omne genus fructuum sit propter situs commoditatem appositus, omnium mihi jucundissimum fructum, quietem ac tranquillitatem alit, non solum propterea, quod ab urbanis perturbationibus alienus est; sed quod nè viatorem quidem admittit.* *Causam dat serm. 1. de Institut. Monachor. dicens: Mulieres à Monasteriorum ingressu proffus arcentor. Viri non quivis temerè admittuntor, sed in tantummodo, quos idoneos, qui ingrediantur, Antistes iudicãrit.* Plerumq; enim hæc temerè facta omnibus ingrediendi potestas intempestivorum quorundam sermonum ac narrationum minime convenientium causa est, ex quibus animus in futiles minimeq; necessarias postea cogitationes delabitur. Aliam rationem affert in *Constitut. Monast. c. 7.* his verbis: *Danda omnino nobis opera est, ut non nisi magnã adhibitã diligentia circumspeditioneq; in congressum cum extraneis hominibus veniamus: Si enim Liberator noster omnibus se ipsum non credebat, si ille*

purus

purus & labe omni carens, ille ab omni culpa li-
 ber, ille justus, ille qui quantusq; erat, nihil nisi
 virtus erat, hoc faciebat; qui fieri poterit, ut
 nos, qui peccatores sumus, qui ad lapsum pro-
 clives, qui a recto, quod nobis proposuimus, iti-
 nere identidem aberramus, qui hoc poterit im-
 petrari, ut, si curiosis hominibus vitam no-
 stram inspiciendam exposuerimus, non et pra-
 vas in nos calumnias conslemus, & ipsi nobismet
 ipsis scandala statuamus? S. Ephrem serm. de
 Monacho & turture ait: Mane in solitudine;
 ne & tu ad mundum conversus, ea, quae retrò
 sunt, respicias. Neq; in civitatibus & castel-
 lis vicisq; converseris; neq; cum mundanis de-
 moreris: ne vias eorum addiscas, recedatq; ani-
 ma tua à Deo. Et lib. de vita spirit. Qui in so-
 litudine vitam degit, à tribus impugnationibus
 liber est, quae nimirum ab oculis, auribus, &
 lingua proficiscuntur. Aperniciosis congressibus
 & familiaritatibus sapienter abstine; ut ho-
 mo interior bene conquiescat. Item in Beati-
 tudinib. Beatus qui omni cum reverentia sedet
 in cellula sua, sicut Maria secus pedes Domini.
 Beatus qui in cella sua ut Angelus in caelo puras
 & castas colit cogitationes, & ore collaudat
 eum, qui Spiritum & rerum omnium habet po-
 testatem. Et de recta vita ratione: In cellula
 tua te contine, O Monache, ibique precationi
 cum animi submissione frequenter incumbe. San-
 cti Antonii Abbatis apud Pelagium lib. 1. vit.
 Patrum. n. 2. decantata sententia est: Sicut pis-
 ces, si tardaverint in sicco, moriuntur: ita &

Hb 3

Mona-

Monachi tardantes extra cellam, aut cum viris
 secularibus immorantes, à quietis proposito re-
 volvuntur. Oportet ergò, sicut piscem in mari,
 ita & nos ad cellam recurrere; ne forte foris
 tardantes, obliviscamur interioris custodia.
 Cui consonant verba S. Norberti in serm.
 ad Fratres, qui reperitur in Bibliothec. SS. Pa-
 trum ult. edit. Vos, qui Habilitatem promisistis
 in hoc sacro loco, sitis sine fastidio suscepti oneri,
 in Dei servitute continui; nisi interdum neces-
 sitate exteriorum actionum prapediti: ne dissi-
 lutio inutilium divagationum suavitatem virtu-
 tum intervà dulcedine Divinorum mysteriorum
 gustatam auferat, & labentis mundi, qui nul-
 lum locum à foribus habet tutum, fallaciter a-
 morem inducat. Quia sicut piscis extra aquam
 penitus necessariis alimentis naturalibus carens
 citò moritur: Sic instabilis Religiosus munitione
 & custodia claustris exutus, exemplis & do-
 cetrinis honorum alienus, mundo Cujus status in
 maligno positus est, pluries conversatus, citò ad
 vitia labitur & nexibus perpetuae mortis deti-
 netur. Fugite igitur secularium hominum fre-
 quentiam sicut piscis siccitatem: ne oblivisca-
 mini interioris custodia diligentiam; qua men-
 tis generat puritatem De S. Arsenio refert Pe-
 lagius supra n. 3. Cum adhuc esset in palatio, ora-
 vit Dominum dicens: Domine, dirige me ad sa-
 lutem. Et venit ei vox: Arseni fuge homines
 & salvaberis. Idem ipse discedens ad Monacha-
 lem vitam, rursum oravit eundem sermonem di-
 cens; audivitq; vocem dicentem sibi: Arseni fu-
 ge,

ge, tace, quiesce; hæ enim sunt radices non peccandi. S. Hieronymus *Epist. ad Heliodorum Monachum* exclamat: *ô desertum Christi floribus vernans! ô solitudo, in quâ magni illi nascuntur lapides, de quibus in Apocalypsi civitas magni Regis edificatur! ô Eremus familiaris Deo gaudens!* Et *Epist. ad Rusticum* ait: *Mihi oppidum carcer, solitudo est paradisus.* S. Bernhardus *serm. 40. in Cantic.* animam Religiosam sic alloquitur: *O Sancta anima! sola esto, ut soli omnium serves te ipsam, quem ex omnibus tibi elegisti. Fuge publicum, fuge & ipsos domesticos; secede ab amicis & intimis.* Plura videntur possunt apud eundem Bernardum *epist. ad Fratres de Monte Dei*, & apud S. Basilium *opusc. de Laude Solitaria vite.*

234. Porrò non sufficit, fugere solùm homines sæculares, & eorum colloquia, sed præterea requiritur alia adhuc *strictior solitudo* ad conciliandam & conservandam animi pacem, quietem, & tranquillitatem pro unione per charitatem cum Deo necessariam; quæ solitudo consistit in eo, ut in claustro degentes, jugiter nos intra cubiculi seu cellæ parietes ita contineamus, ut citra veram necessitatem nullatenus pedem indè efferamus; neq; etiam quæ extra cellam in horto vel atrio aut alibi fiunt, curiose per fenestram contemplemur. Qualem solitudinem à Novitiis quoque requirunt Canonica statuta Ordinis Præmonstratensis. *Dist. 1. c. 20. n. 19.* ut videlicet *Soli Deo, vivere querentes, cellarum & quietis suæ Studiosi sint*
Hh 4 *obser-*

observatores; habeantque cellulam pro paradi-
 so; ut S. Hieronymus monet Rusticum Mona-
 chum. qui etiam Epist. 15. De Laudibus S. Asel-
 ta testatur, quod unius cellula clausa, angustiis,
 latitudine paradisi fruebatur. Pulchrè & ner-
 vose more suo Thomas Kempensis in opusc.
 vallis Lilior. c. 18. de hac cellæ solitudine: La-
 tere & tacere bonum est pro pace cordis, & ob-
 tentu devota orationis, & ad cavendum di-
 stractiones cordis, in multis rebus visis, & au-
 ditis: quia quæ oculus non videt, nec auris au-
 dit, cor non dolet, nec citò turbatur. Scut e-
 nim piscis extra aquam citò moritur: ita Mo-
 nachus extra cellam leviter distrahitur, & in-
 quinatur; Nam pretiosa aromata in pyxide
 clausa fortius fragrant; aperta & ostensa vir-
 tutem odoris citius amittunt. Flores quoque
 manibus tacti leduntur: intra septa pome-
 rii clausa, servantur, & muris altis firmati tu-
 tantur. Crescunt & rose in hortis clausæ se-
 cura; arescunt & calcantur pedibus in viis
 projectæ: Sic vagus & instabilis Monachus vi-
 lescit, sepè foris visus: fugiens autem turbas,
 manens intus, reputatur Sanctus. Candela ar-
 dens à vento citò extinguitur: in laterna la-
 tens custoditur. Sic fervor devotionis in se-
 cretario cubiculi tutius servatur; & in nego-
 tiis externis facilius dissipatur. Maneas er-
 gò libenter in solitudine & in cella, devotionis
 causa; Sicut B. Virgo Maria mansit sola in cu-
 biculo clausa. Et S. Basilius in opusc. De Lau-
 de vitæ solitar. O cella, spiritualis exercitii
 mira-

mira-
 ma C
 sua r
 prof
 humi
 iracu
 ritate
 luxu
 gular
 tem
 ut vo
 censu
 nutri
 stos;
 vehe
 gium
 diceb
 tare l
 gum
 tariu
 la Do
 pecca
 tus D
 litatis
 dus e
 giunt
 debeat
 cibus
 suero
 mea:
 ta. S.
 Cella

mirabilis Officina! in quâ certè humana ani-
 ma Creatoris sui imaginem in se restaurat, & ad
 sue redit originis puritatem. O cella spirituale
 prorsus habitaculum! namq; de superbis facis
 humiles, de gulosis sobrios, de crudelibus pios, de
 iracundis mites, de odiosis reddis in divina cha-
 ritate ferventes. Tu odiosa linguafranum, tu
 luxuriosis renibus nitida Castitatis adhibes cin-
 gulum. Tu facis, ut leves quiq; ad gravita-
 tem redeant; ut jocosì scurrilitatibus parcant;
 ut vaniloqui & procaces se sub districtâ silentii
 censurâ castigent. Tu juniorum & vigiliarum
 nutrix; tu patientiæ & pacis perfectissima cu-
 stos; tu nosti homines ad perfectionis culmen e-
 vehere, atque ad consummata sanctitatis fasti-
 gium sublimare. Te Hieremias aspexerat, cum
 dicebat: Bonum est, cum silentio prestolare salu-
 tare Dei. Bonum est viro, cum portaverit ju-
 gum Domini ab adolescentiâ suâ. Sedebit soli-
 tarius, & tacebit; elevabit enim se supra se. Cel-
 la Dominicæ sepultura propemodum æmula; quæ
 peccato mortuos suscipis, & per afflatum S. Spiri-
 tus Deo reviviscere facis. Te portum tranquil-
 litatis inveniunt, qui naufragium mundani flu-
 ctus evadunt. Recti diligunt te; & qui te fu-
 giunt, veritatis luce privati, quo gressus ponere
 debeant; non agnoscunt. Adhæreat lingua fau-
 cibus meis; Si non meminero tui; Si non præpo-
 suero te in principio lætitiæ meæ. Hæc requies
 mea: hic habitabo; quoniam elegi eam. Jux-
 ta S. Bernardum epist. ad Fratres de monte Dei
 Cella & Cæli habitatio cognatæ sunt: quia sicut

Hb s cœlura

ONE

cælum & cella adinvicem videntur aliquam habere cognationem nominis, sic & pietatis. Quod geritur in cælis, hoc & in cellis: quidnam est hoc? vacare Deo, frui Deo. Nec jam spiritui oranti, vel etiã corpore exeunti, è cella in cælum longa & difficilis via invenitur: à cella enim in cælum sæpè ascenditur: vix autem nunquam è cella in infernum descenditur; nisi sicut dicit Psalmista, descendant in infernum viventes, videlicet nè descendant morientes. Moriens autem vix aut nunquam aliquis è cella in infernum descendit; quia vix unquam aliquis nisi cælo prædestinatus, in eã usq; ad mortem persistit.

235, Neq; mihi opponas, te vitam profiteri non purè Monachalem, sed canonicam & mixtam ex contemplativã & activã; vi cuius obligeris ad conversandum cum hominibus secularibus, ut eos Christo lucrifacias: Nam etiam professores vitæ mixtæ & Canonici seu Clerici Regulares debent solitudinem colere, ac frequentiam hominum fugere, quamvis charitas proximi, aut ratio officii illorum aliud non exigit; imò non deberent prius in publicum prodire ad functiones activæ vitæ exercendas, quàm se ipsos in vitæ contemplativæ studio & solitudine ita perfecerint ac solitaverint, ut sine propriæ salutis dispendio, & aliorum scandalo possint in vita activa stare & conversari. Si sapias, inquit S. Bernardus *serm. 18. in Cantis*. Concham te exhibebis, & non canalem: hic siquidem penè simul recipit & refundit: Illa ve-

rō donec impleatur, expectat; Et sic quod super-
 abundat, sine suo damno communicat. En quan-
 ta prius infundenda sunt, ut effundere audea-
 mus, de plenitudine, non de penuria largientes:
 primò quidem compunctio, deinde devotio, ter-
 tio penitentiae labor, quarto pietatis opus, quin-
 to orationis studium, sexto contemplationis oti-
 um, septimò plenitudo dilectionis. Eam nondum
 adeptus, periculosissimè promovetur, quantis li-
 bet aliis videatur pollere virtutibus. Cæterum
 tu frater, cui firma satis propria salus nondum
 est; cui charitas adhuc aut nulla est, aut adeò
 tenera & arundinea, quantenus omni flatui ce-
 dat; quānam dementiā, quæso, alienam curare
 aut ambis, aut acquiescis? Sanè viri sanctissi-
 mi, quos Deus ad vitæ activæ functiones &
 ad curam alienæ salutis gerendam vocavit in
 veteri & novâ lege, prius in solitariâ & con-
 templativâ vitâ se strenuè exercuerunt, ra-
 dicârunt, solidârunt, & confirmârunt, nec non
 post expletas officii sui partes ad eandem re-
 dierunt; sicuti constat de Prophetis Eliâ & E-
 liseo habitantibus solitariè in Carmelo 4. Re-
 gum 1. & 4. Et de S. Joanne Baptista sanctifi-
 cato in utero matris; qui erat in desertis, usq;
 in diem ostensionis suæ. Luc. 1. quiq; erat præ-
 dicans in deserto Judææ; ut ait Matthæus c. 3.
 In quem proinde locum commentans Doctissi-
 mus vir Cornelius à Lapide scribit, Sanctum
 Joannem exemplo suo docuisse viros Apostoli-
 cos, & prædicatores futuros, prius secedere ab
 hominum tumultu, & in secreto vacare orationi
 & me-

Et meditationi; ut in eâ magnam vim spiritus
 cœlitus hauriant; quam deinde predicando in
 Auditores effundant. Quò facit illud S. Augu-
 stini epist. 76. Non erit bonus Clericus, qui non
 fuit bonus Monachus. Quocirca SS. Augusti-
 nus, Martinus, Chrysostomus, Nazianzenus, Ba-
 silius, Gregorius, aliq. plurimi ex Monasteriis
 Clerum assumpti sunt. De Christo Jesu, qui
 forma exitit & exemplar omnis perfectionis,
 refert idem S. Matthæus c. 4. quod ante ini-
 tium prædicationis suæ ductus à Spiritu San-
 cto in desertum, quadraginta diebus & nocti-
 bus se exercuerit in vitâ solitariâ, jejunando,
 orando &c. scilicet ut futuros in Ecclesiâ Doctores
 & prædicatores primò tentationibus probari, ac in
 oratione & meditatione in solitario secessu forma-
 ri oportere, illoque spiritum ingentem à Deo hau-
 rere; quem deinde in alios effundant, ostende-
 ret. Qui ergò sapiunt, prius cum Christo in
 desertum hoc orationis & meditationis secedunt,
 in eoq. cum Deo conversantes; ad munus prædica-
 tionis, gubernationis, & Apostolatus se disponunt;
 ut inquit idem Cornelius in c. 4. Matthæi. Ad-
 de, quod Christus non solum ante prædicatio-
 nis suæ initium, verum etiam postea sub eo-
 dem prædicandi munere frequenter à turba re-
 cesserit, & solitudinem repeterit. Nam Mat-
 thæi. 14. dicitur, quod dimissâ turbâ ascendit
 in montem solus orare. Et Luc. 6. Exiit in mon-
 tem orare, & erat pernoctans in oratione Dei.
 Non quod in orando & contemplando ullaten-
 us perturbaretur à perstrepenste turbâ; sed ut
 præ-

prædic
 res in
 cere tu
 ris tur
 versa
 fert.

De d

236. F

exerc
 direct
 insupe
 anima
 tolli,
 li se
 possit
 & cor
 aman
 ferri
 sed ju
 vel o
 neces
 sum
 cat D
 nes D
 lis, v
 perfe

prædicatores futuros & vitæ activæ professo-
res informaret, quid ipsos inter docendum fa-
cere subindè oporteat, utpotè quibus popula-
ris tumultus & frequens cum sæcularibus con-
versatio non exiguum sæpè detrimentum ad-
fert.

§. 21.

*De decimo medio ad operandum ex charita-
te Dei, quod est lectio spiritua-
lium librorum.*

236. PRÆTER hæc dicta & declarata me-
dia, quibus remouentur impedimenta in
exercitio charitatis, & unione animæ cum Deo
directè vel indirectè obstantia; requiruntur
insuper alia quædam *adjumenta*, quibus eadem
anima sursum debet elevari, & in altum ex-
tollì, ut Deo Summo Bono approximare, & il-
li se conjungere atque adhærere incessanter
possit; quatenus scilicet præsentis vitæ status
& conditio permittit: cum enim voluntas in
amando dependeat ab intellectu, & non possit
ferri per affectum suum in rem incognitam,
sed juxta mensuram cognitionis contemperet
vel odium vel amorem objecti propositi; hinc
necessarium est, ad amandum Deum tanquam
summum Bonum, ut intellectus prius cognos-
cat Deum velut summum Bonum; & perfectio-
nes Dei, propter quas super omnia est amabi-
lis, voluntati repræsentet: Nam quo major &
perfectior est hæc Dei notitia et cognitio ex
parte